

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRƯƠNG VĂN MAN

**NGHIÊN CỨU HIỆU QUẢ CHĂN NUÔI LỢN
ĐEN BẢN ĐỊA TẠI MỘT SỐ XÃ TRÊN
ĐỊA BÀN HUYỆN BẮC MÊ, TỈNH HÀ GIANG**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số ngành: 8 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. TRẦN VĂN ĐIỀN

THÁI NGUYÊN -2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng bảo vệ học vị nào. Các thông tin, tài liệu trình bày trong luận văn này đã được ghi rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 4 năm 2018

Tác giả luận văn

Trương Văn Man

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này ngoài sự nỗ lực của bản thân tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các tổ chức, cá nhân, các thầy cô giáo, bạn bè đồng nghiệp. Tôi xin trân thành cảm ơn thầy giáo **PGS.TS. Trần Văn Điền** - thầy hướng dẫn đã tận tình giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, tập thể các thầy cô giáo Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, phòng Đào tạo trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình học tập nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Xin cảm ơn tập thể Ban Thường vụ Huyện ủy Bắc Mê đã tạo điều kiện cho tôi có cơ hội học tập để nâng cao trình độ chuyên môn, cảm ơn toàn thể cán bộ Chi cục Thống kê, Phòng Nông nghiệp huyện, Ủy ban nhân dân và người dân xã Đường Âm, xã Đường Hồng và xã Giáp Trung huyện Bắc Mê, tỉnh Hà Giang đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình thu thập tài liệu để nghiên cứu hoàn thành luận văn này

Một lần nữa tôi xin trân trọng cảm ơn tất cả sự giúp đỡ của tập thể, người thân và bạn bè đồng nghiệp đã dành cho tôi!

Tác giả luận văn

Trương Văn Man

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài.....	1
3. Ý nghĩa của đề tài.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở lý luận về hiệu quả kinh tế trong chăn nuôi.....	3
1.1.1. Khái niệm.....	3
1.1.2. Bản chất của hiệu quả kinh tế trong chăn nuôi	3
1.1.3. Phân biệt các loại hiệu quả kinh tế.....	3
1.1.4. Tiêu chí đánh giá hiệu quả kinh tế	4
1.2. Cơ sở khoa học của vấn đề nghiên cứu.....	5
1.2.1. Vai trò và vị trí của chăn nuôi lợn.....	5
1.2.2. Đặc điểm sinh học của lợn và đặc tính kỹ thuật chăn nuôi lợn	5
1.2.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến chăn nuôi lợn.....	7
1.3. Tình hình sản xuất chăn nuôi lợn trên thế giới và ở Việt Nam.....	10
1.4. Tình hình nghiên cứu về sản xuất lợn trong và ngoài nước.....	16
1.4.1. Tình hình nghiên cứu trong nước.....	16
1.4.2. Tình hình nghiên cứu ngoài nước	18
1.5. Tình hình chăn nuôi lợn trên địa bàn tỉnh Hà Giang.....	18
1.6. Một số chính sách về phát triển chăn nuôi lợn ở Việt Nam.....	20
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	21
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	21
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	21
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	21
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	21
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	21
2.3.2. Phương pháp chuyên gia	22

2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu:.....	23
2.4.1. Chỉ tiêu phản ánh các yếu tố sản xuất của hộ	23
2.4.2. Chỉ tiêu phản ánh quy mô chăn nuôi.....	23
2.4.3. Chỉ tiêu phản ánh kết quả, chi phí và hiệu quả	23
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	25
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội huyện Bắc Mê.....	25
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	25
3.1.2. Điều kiện xã hội	29
3.1.3. Điều kiện kinh tế	29
3.2. Thực trạng phát triển chăn nuôi lợn đen của vùng nghiên cứu.....	31
3.2.1. Tình hình chung của các hộ điều tra	31
3.2.2. Tình hình sử dụng đất và diện tích chuồng nuôi.....	33
3.2.3. Tình hình sử dụng vốn và hiệu quả chăn nuôi lợn đen bản địa	34
3.2.4. Phương tiện phục vụ chăn nuôi, công tác thú y và điều kiện chăm sóc của nông hộ.....	43
3.2.5. Những yếu tố ảnh hưởng đến tiêu thụ lợn đen bản địa	48
3.2.6. Những thuận lợi khó khăn của các hộ điều tra.....	49
3.2.7. Đánh giá chung về thực trạng chăn nuôi lợn đen bản địa trên địa bàn huyện Bắc Mê	51
3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả chăn nuôi lợn đen bản địa tại huyện Bắc Mê, tỉnh Hà Giang	53
3.3.1. Quan điểm chung về phát triển chăn nuôi lợn đen bản địa của huyện Bắc Mê	57
3.3.2. Mục tiêu	54
3.3.3. Một số giải pháp nhằm phát triển và nâng cao hiệu quả chăn nuôi lợn đen bản địa tại huyện Bắc Mê.....	54
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	59
TÀI LIỆU THAM KHẢO	61

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Có nghĩa là
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TCTK	Tổng cục Thống Kê
UBND	Ủy ban nhân dân
KHKT	Khoa học kỹ thuật
DTTS	Dân tộc thiểu số
ĐVT	Đơn vị tính
GO	Tổng giá trị sản xuất
IC	Chi phí trung gian
TSCĐ	Tài sản cố định
TC	Tổng chi phí
MI	Thu nhập hỗn hợp
NXB	Nhà xuất bản
Pr	Lợi nhuận
cs	Cộng sự
STT	Số thứ tự

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Tình hình phát triển chăn nuôi lợn của Việt Nam năm 2016 - 2017	11
Bảng 1.2. Tổng hợp giá lợn năm 2017 tại một số quốc gia	15
Bảng 1.3. Kết quả chăn nuôi lợn của tỉnh Hà Giang năm 2016 - 2017	19
Bảng 3.1. Thống kê số lượng gia súc các xã trên địa bàn huyện	29
Bảng 3.2. Trung bình giá lợn đen bản địa trên địa bàn huyện Bắc Mê năm 2017-2018	32
Bảng 3.3. Tình hình nhân lực của các hộ chăn nuôi lợn đen	32
Bảng 3.4. Tình hình sử dụng đất và diện tích chuồng nuôi lợn của các hộ điều tra	34
Bảng 3.5. Tổng hợp vốn đầu tư chăn nuôi lợn đen của các nông hộ năm 2016 -2017.....	35
Bảng 3.6. Thống kê chi phí và Giá trị sản xuất từ chăn nuôi lợn đen bản địa năm 2016-2017	39
Bảng 3.7. Kết quả và hiệu quả kinh tế chăn nuôi của các hộ chăn nuôi lợn đen bản địa (Tính bình quân cho 100kg thịt lợn hơi xuất chuồng)	38
Bảng 3.8. Hiệu quả đầu tư sản xuất nông nghiệp năm 2016- 2017	40
Bảng 3.9. Bình quân lợn giống hiện có của các hộ điều tra năm 2017.....	41
Bảng 3.10. Khả năng sinh trưởng của lợn đen bản địa ở các nông hộ.....	42
Bảng 3.11. Phương tiện chăn nuôi lợn của các hộ điều tra.....	44
Bảng 3.12. Kết quả phòng chống dịch bệnh cho lợn đen năm 2017	45
Bảng 3.13. Tình hình vệ sinh và xử lý chất thải của các nông hộ	47
Bảng 3.14. Các yếu tố ảnh hưởng đến tiêu thu sản phẩm lợn đen bản địa	48
Bảng 3.15. Những thuận lợi trong chăn nuôi lợn đen bản địa	50
Bảng 3.16. Những khó khăn trong chăn nuôi lợn đen bản địa.....	51

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của nước ta giai đoạn 2010-2020, ngành nông nghiệp phát triển theo hướng sản xuất hàng hóa tập trung, trong đó chăn nuôi lợn được xác định là ngành chăn nuôi chính trong những năm gần đây. Trong chăn nuôi lợn nói chung và chăn nuôi lợn đen nói riêng ngoài yếu tố về chất lượng sản phẩm thì hiệu quả kinh tế là mối quan tâm hàng đầu. Và để đánh giá hiệu quả kinh tế chăn nuôi thì các yếu tố về giống, chuồng trại, thú y, công chăm sóc, thức ăn là các chỉ tiêu quan trọng. Trong khi thị trường tiêu thụ sản phẩm có nhiều biến động, quy mô sản xuất còn nhỏ lẻ, manh mún, năng suất, chất lượng sản phẩm thấp, sức cạnh tranh trên thị trường còn hạn chế, chưa đáp ứng được nhu cầu tiêu dùng, cơ sở vật chất phục vụ sản xuất còn nghèo nàn dẫn tới việc chăn nuôi không ổn định, hiệu quả kinh tế chưa cao. Từ lý do trên, luận văn *“Nghiên cứu hiệu quả chăn nuôi lợn đen bản địa tại một số xã trên địa bàn huyện Bắc Mê, tỉnh Hà Giang”* có ý nghĩa thực tiễn.

2. Mục tiêu của đề tài

- Đánh giá được thực trạng phát triển chăn nuôi lợn đen bản địa của các nông hộ trên địa bàn huyện Bắc Mê;
- Đánh giá được hiệu quả của hoạt động chăn nuôi lợn đen bản địa, trên khía cạnh về kinh tế, môi trường và xã hội.
- Trên cơ sở đánh giá tìm ra những điểm mạnh và điểm yếu, những khó khăn, để từ đó đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả chăn nuôi lợn đen bản địa.

3. Ý nghĩa của đề tài

3.1. Ý nghĩa khoa học

Kết quả nghiên cứu của đề tài này sẽ là tài liệu làm cơ sở để các cơ quan chuyên môn nghiên cứu tìm ra nguyên nhân ảnh hưởng đến sự sinh trưởng và phát triển của giống lợn đen bản địa. Đồng thời phản ánh được thực trạng về chất lượng lao động, sự phân công lao động ở địa phương, tình hình xử lý chất thải chăn nuôi và đề xuất giải pháp tập huấn kỹ thuật, áp dụng khoa học vào sản xuất gắn với bảo vệ môi trường.

3.2. Ý nghĩa thực tiễn

Là cơ sở khoa học để cấp ủy, chính quyền địa phương làm cơ sở chỉ đạo, tuyên truyền cho nhân dân ý thức được về tầm quan trọng trong khâu hạch toán kinh tế gia trại, trang trại, làm chuyển đổi nhận thức của người nông dân trong đầu tư sản xuất phải gắn với áp dụng khoa học công nghệ nhằm mang lại lợi nhuận cao hơn và bền vững hơn trong đầu tư sản xuất nông nghiệp trong những năm tới.

Chương 1

TỔNG QUAN TÀI LIỆU

1.1. Cơ sở lý luận về hiệu quả kinh tế trong chăn nuôi

1.1.1. Khái niệm

Hiệu quả kinh tế của quá trình kinh tế là một phạm trù kinh tế phản ánh trình độ sử dụng các nguồn lực để đạt được mục tiêu xác định. Hiệu quả kinh tế phản ánh chất lượng hoạt động kinh tế và được xác định bởi tỷ số giữa kết quả đạt được với chi phí bỏ ra để đạt được kết quả đó. Có thể hiểu hiệu quả kinh tế của hoạt động sản xuất chăn nuôi là một phạm trù kinh tế phản ánh trình độ sử dụng các nguồn lực (lao động, công nghệ, nguyên vật liệu và tiền vốn) nhằm đạt được mục tiêu mà nhà đầu tư đã xác định.

1.1.2. Bản chất của hiệu quả kinh tế trong chăn nuôi

Thực chất khái niệm hiệu quả kinh tế nói chung và hiệu quả kinh tế của hoạt động chăn nuôi nói riêng đã khẳng định bản chất của hiệu quả kinh tế trong hoạt động sản xuất chăn nuôi là phản ánh mặt chất lượng của các hoạt động chăn nuôi, phản ánh trình độ sử dụng các nguồn lực để đạt được mục tiêu cuối cùng của hộ chăn nuôi là tối đa hóa lợi nhuận.

Nhằm để hiểu rõ bản chất của phạm trù hiệu quả kinh tế của hoạt động sản xuất chăn nuôi cần phân biệt ranh giới giữa hai khái niệm hiệu quả và kết quả của hoạt động chăn nuôi. Kết quả chăn nuôi là những gì hộ chăn nuôi đạt được sau một quá trình sản nhất định. Kết quả hoạt động chăn nuôi lợn của nông hộ là những đại lượng cân, đong, đo, đếm được như sản lượng tiêu thụ, doanh thu, lợi nhuận ... kết quả là mục tiêu của hộ chăn nuôi.

Hiệu quả sản xuất kinh doanh người ta đã sử dụng cả hai chỉ tiêu là kết quả (đầu ra) và chi phí (các nguồn lực đầu vào) để đánh giá hiệu quả sản xuất kinh doanh.

1.1.3. Phân biệt các loại hiệu quả.

- Thực tế cho thấy các loại hiệu quả là một phạm trù được sử dụng rộng rãi trong tất cả các lĩnh vực kinh tế, kỹ thuật, xã hội.

+ Hiệu quả kinh tế là so sánh giữa kết quả kinh tế với chi phí phân bổ để đạt được kết quả đó.